

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	24.07.2009
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2009
Avaldamismärge:	

Rahuaja riigikaitse seadus

Vastu võetud 12.06.2002
[RT I 2002, 57, 354](#)
 jõustumine 15.08.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
22.01.2003	RT I 2003, 13, 69	01.05.2003
17.12.2003	RT I 2003, 88, 594	08.01.2004
20.05.2004	RT I 2004, 45, 318	27.05.2004
14.12.2005	RT I 2005, 71, 542	15.01.2006
09.11.2006	RT I 2006, 50, 374	15.11.2006
25.01.2007	RT I 2007, 16, 77	01.01.2008
19.06.2008	RT I 2008, 35, 212	01.01.2009
10.12.2008	RT I 2008, 58, 325	02.01.2009
06.05.2009	RT I 2009, 27, 165	01.01.2010
15.06.2009	RT I 2009, 39, 262	24.07.2009

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Käesolevas seaduses sätestatakse riigikaitse rahuaegne korraldus.
- (2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (3) Käesolev seadus kehtib sõjaseisukorra ajal niivõrd, kuivõrd sõjaaja riigikaitse seaduses ei ole sätestatud riigikaitse korraldust teisiti.

§ 2. Riigikaitse eesmärk

- (1) Riigikaitse eesmärk on säilitada Eesti riigi iseseisvus ja sõltumatus, tema maa-ala, territoriaalvete ning õhuruumi lahutamatu ja jagamatu terviklikkus, põhiseaduslik kord ning rahva turvalisus.
- (2) Riigikaitse eesmärkide saavutamiseks rakendatakse seaduses sätestatud alustel ja korras totaalkaitse põhimõttel kogu rahvas ning rahva ja riigi jõuallikad.
- (3) Riigikaitse eesmärkide saavutamisel juhendatakse Eesti põhiseadusest ja seadustest ning rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud normidest ja põhimõtetest.
- (4) Eesti Vabariik arendab riigikaitse eesmärkide saavutamiseks rahvusvahelist koostööd ning võib ühineda sõjaliste ja kaitsealaste lepete ja liitudega.

2. peatükk

VABARIIGI PRESIDENT

§ 3. Vabariigi Presidendi pädevus riigikaitse korraldamisel

- (1) Vabariigi President riigikaitse kõrgeima juhina:
- 1) teeb Riigikogule ettepaneku sõjaseisukorra, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni ning erakorralise seisukorra väljakuulutamiseks;
  - 2) kuulutab Eesti Vabariigi vastu suunatud agressiooni korral välja sõjaseisukorra ja mobilisatsiooni, nimetab kaitseväge ülemjuhataja, ootamata ära Riigikogu otsust, ning vastavalt ÜRO põhikirja artiklile 51 teavitab sellest viivitamatult Julgeolekunõukogu;
  - 3) teeb Riigikogule ettepaneku kaitseväge juhataja või ülemjuhataja ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks, olles ära kuulanud Riigikaitse Nõukogu arvamuse;
  - 4) nimetab Vabariigi Valitsuse ja kaitseväge juhataja ettepanekul ametisse ja vabastab ametist kaitseväge juhtkonna;
  - 5) annab ohvitseri sõjaväelisi auastmeid seadusega sätestatud korras;
  - 6) kutsub kokku Riigikaitse Nõukogu;
  - 7) täidab teiste seadustega talle pandud ülesandeid riigikaitse korraldamisel.
- (2) Vabariigi Presidendil on õigus nõuda riigi julgeoleku ja riigikaitse kohta informatsiooni kõigilt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning Kaitseliidult. Vabariigi Presidendi sellisele järelepärimisele tuleb vastata viivitamatult.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatu alusel antud Vabariigi Presidendi aktide täitmist korraldab Vabariigi Valitsus.

§ 4. Riigikaitse Nõukogu

- (1) Vabariigi Presidendi juures on nõuandvaks organiks Riigikaitse Nõukogu.
- (2) Riigikaitse Nõukogu arutab riigikaitse seisukohalt olulisi küsimusi ja avaldab nende kohta oma arvamuse.
- (3) Riigikaitse Nõukogu koosseisu kuuluvad Riigikogu esimees, peaminister, Riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees, Riigikogu väliskomisjoni esimees, välisminister, kaitseminister, rahandusminister, siseminister, justiitsminister ning kaitseväge juhataja (sõjaajal kaitseväge ülemjuhataja).
- (4) Vabariigi Presidendi kutsel võivad Riigikaitse Nõukogu istungitel sõnaõigusega osaleda teised isikud.
- (5) Riigikaitse Nõukogu istungi kutsub kokku ja seda juhatab Vabariigi President või tema ülesandeid täitev Riigikogu esimees.
- (6) Riigikaitse Nõukogu on pädev avaldama arvamust, kui kohal on istungi juhataja ja vähemalt pool Riigikaitse Nõukogu liikmetest.
- (7) Vabariigi President kinnitab Riigikaitse Nõukogu kodukorra.
- (8) Riigikaitse Nõukogu asjaajamist korraldab Vabariigi Presidendi Kantselei.

3. peatükk VABARIIGI VALITSUS

§ 5. Vabariigi Valitsuse pädevus riigikaitse korraldamisel

- (1) Vabariigi Valitsus otsustab oma pädevuse piires riigikaitsepoliitika küsimusi ja teostab täidesaatvat riigivõimu riigikaitse korraldamisel.
- (2) Vabariigi Valitsus:
- 1) esitab Riigikogule heakskiitmiseks julgeolekupoliitika alused;
  - 2) kehtestab kaitseministri ettepanekul korraldusega sõjalise kaitse strateegilise kava ; [RT I 2008, 58, 325– jõust. 2.01.2009], § 5 lõike 2 punkti 2 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud sõjalise kaitse strateegiline kava kehtib kuni Vabariigi Valitsuse poolt uue strateegilise kava kehtestamiseni, kuid mitte kauem kui 2010. aasta 1. jaanuarini.
  - 3) teeb Vabariigi Presidendile koos kaitseväge juhatajaga ettepaneku kaitseväge juhtkonna ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks;
  - 4) kehtestab määrusega mobilisatsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise korra; [RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]
  - 5) kehtestab kaitseväge põhimääruse ; [RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
  - 6) [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

- 7) paneb korraldusega riigi ametiasutustele riigikaitse ülesandeid ning kehtestab kavu nende elluviimiseks;
- 8) annab kaitseministri ettepanekul korralduse muuta sõjalise valmisoleku astet;
- 9) otsustab pärast mobilisatsiooni väljakuulutamist mobilisatsiooni ulatuse;
- 10) otsustab erijuhtudel riigikaitseks vajalike vahendite soetamise, kui kaitseminister või siseminister on teinud sellekohase ettepaneku;
- 11) [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 12) suunab ja koordineerib seadusega kohalikule omavalitsusele ja Eesti Pangale pandud riigikaitse ülesannete täitmist;
- 13) [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 14) annab seaduse alusel määrusi ja korraldusi kaitseväele ja Kaitseliidule täitmiseks;
- 15) esitab sõjalise valmisoleku tõstmiseks või mobilisatsiooni läbiviimiseks kaitseministri ettepanekul Riigikogule riigieelarve muutmise seaduse eelnõu, millega nähakse ette riigieelarve Kaitseministeeriumi valitsemisala kulude otstarbe muutmise, ning otsustab vajadusel rakendada Riigikogule esitatud eelnõu kuni Riigikogu poolt küsimuse otsustamiseni;
[RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]
- 16) otsustab stabiliseerimisreservi vahendite kasutamise sõjalise valmisoleku tõstmiseks või mobilisatsiooni läbiviimiseks kuni Riigikogu sellekohase otsuseni;
[RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]
- 17) kinnitab riigivara ümberjaotamise korra, mille alusel antakse sõjalise valmisoleku tõstmisel või mobilisatsiooni läbiviimisel riigivara kaitseväge valdusesse;
[RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]
- 18) kehtestab asjaolud, mille korral ülem on pädev otsustama jõu kasutamise alustamist riigi sõjaliseks kaitsmiseks;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 19) määrab Eesti Vabariigi territooriumi jagunemise kaitseringkondade vastutusaladeks;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 20) kehtestab tsiviilohusõiduki tekitatava ohu määratlemise ja sellele ohule reageerimise korra ning kaitseväge poolt tsiviilohusõiduki tekitatud ohu tõrjumiseks relvastatud jõu kasutamise või sellega ähvardamise korra;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 21) [Kehtetu – RT I 2009, 39, 262- jõust. 24.07.2009]
- 22) kehtestab kaitseministri ettepanekul korraldusega sõjalise kaitse arengukava.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

§ 6. Vabariigi Valitsusele riigikaitseliste õigusaktide eelnõude esitamise kord

Vabariigi Valitsusele esitatakse riigikaitseliste õigusaktide eelnõud:

- 1) asjaomase ministri poolt koos kaitseministri ja kaitseväge juhataja arvamusega eelnõu kohta;
- 2) kaitseministri poolt koos kaitseväge juhataja arvamusega eelnõu kohta.

§ 7. Vabariigi Valitsuse julgeolekukomisjon

(1) Vabariigi Valitsuse juures tegutseb riigikaitse valdkonnas valitsuskomisjoni pädevusega julgeolekukomisjon.

(2) Julgeolekukomisjon:

- 1) täidab julgeolekuasutuste seaduses ettenähtud ülesandeid;
- 2) nõustab käesoleva seaduse § 5 lõikes 2 ettenähtud ülesannete täitmist;
- 3) avaldab oma seisukoha kaitseväge juhataja kandidaadi vastavuse kohta riigisaladusele juurdepääsu loa saamise tingimustele.

(3) Julgeolekukomisjoni kuuluvad peaminister, justiitsminister, kaitseminister, rahandusminister, siseminister ja välisminister.

4. peatükk KAITSEMINISTER JA KAITSEMINISTEERIUM

§ 8. Kaitseministri pädevus riigikaitse korraldamisel

- (1) Kaitseminister korraldab riigikaitset Kaitseministeeriumi valitsemisalas.
- (2) Kaitseminister annab seaduse alusel määrusi ja käskkirju kaitseväele ja Kaitseliidule täitmiseks.

§ 9. [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

§ 10. Kaitseministeeriumi pädevus riigikaitse korraldamisel

(1) Kaitseministeerium teeb ettepanekuid riigikaitsepoliitika kavandamiseks, viib kavandatu ellu ning korraldab riigikaitset oma valitsemisalas.

(2) Kaitseministeerium:

1) töötab välja sõjalise kaitse strateegilise kava, sõjalise kaitse arengukava ja sõjalise kaitse tegevuskava eelnõu; [RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

2) koostab koostöös kaitseväge mobilisatsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise korra;

3) töötab välja riigikaitset ja selle korraldust reguleerivate õigustloovate aktide eelnõud;

4) koostab ministeeriumi valitsemisala eelarve ettepanekud;

5) koordineerib rahvusvahelist kaitsekoostööd ja korraldab suhtlemist välisriikide sõjaväeatašeedega;

6) korraldab kaitseväge ja Kaitseliidu rahastamist;

7) korraldab kaitseväge ja Kaitseliidu varustamist relvade, lahingutehnika, vormiriietuse ja muude vahenditega;

7¹) korraldab riigikaitseliste sundkoormiste määramist ja nende täitmist rahuajal;

7²) korraldab mobilisatsioonivaru moodustamist, hoidmist, uuendamist ja kasutamist;

8) suunab ja korraldab kaitseväge personalipoliitika väljatöötamist;

9) korraldab kutsealuste kutsumist ajateenistusse ja kaitseväekohustuslaste keskse arvestuse pidamist;

10) koordineerib mobilisatsiooni ettevalmistamist;

11) kontrollib kaitseväge ja Kaitseliitu;

12) suunab kaitsetööstuse arendamist ja korraldab sõjaajal ministeeriumi valdusse antavate ettevõtete ettevalmistamist tegutsemiseks sõjaajal;

13) korraldab tervishoidu kaitseväes ja Kaitseliidus ;

14) korraldab ja kontrollib salastatud välisteabe kaitset riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduses sätestatud korras.

[RT I 2007, 16, 77- jõust. 01.01.2008]

5. peatükk KAITSEJÕUD

§ 11. Kaitsejõud

Kaitsejõududeks on:

1) kaitsevägi;

2) Kaitseliit;

3) käesoleva seaduse §-s 17 nimetatud Siseministeeriumi valitsemisalas olevad sõjaväeliselt korraldatud üksused.

§ 12. Kaitsevägi

(1) Kaitsevägi on sõjaväeliselt korraldatud valitsusasutus Kaitseministeeriumi valitsemisalas.

[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

(2) Kaitseväge õiguslik seisund ja ülesanded sätestatakse kaitseväge korralduse seaduses.

[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

(3)–(6)

[Kehtetud – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

§ 13. Kaitseliit

(1) Kaitseliit on Kaitseministeeriumi valitsemisalas tegutsev vabatahtlik, sõjaväeliselt korraldatud, relvi valdav ning sõjaväeliste harjutustega tegelev riigikaitseorganisaatsioon.

(2) Kaitseliit on avalik-õiguslik juriidiline isik, kelle õigusliku seisundi sätestab seadus.

§ 14. Kaitseväge juhataja ja ülemjuhataja

(1) Kaitseväge ja Kaitseliitu juhib kaitseväge juhataja, sõjaajal kaitseväge ülemjuhataja.

(2) Kaitseväge ülemjuhatajal on käesolevas seaduses sätestatud kaitseväge juhataja pädevus.

(3) Kaitseväge juhataja kaitseväge juhina:

1) vastab Vabariigi Presidendi järelepärimistele ja Riigikogu liikmete arupärimistele;

2) on aruandekohustuslik Vabariigi Valitsuse ja kaitseministri ees;

3) on Vabariigi Valitsuse ja kaitseministri kõrgeim sõjaline nõuandja;

4) esitab Vabariigi Valitsusele ettepaneku kaitseväge juhtkonna ametisse nimetamiseks ja ametist vabastamiseks;

5) teeb Vabariigi Presidendile ettepaneku ohvitseri auastmete andmiseks;

- 6) vastutab kaitsevæele pandud ülesannete õiguspärase ja otstarbeka täitmise eest;
- 7) vastutab kaitsevæelise distsipliini eest kaitsevæes;
- 8) käsutab kaitsevæe eelarvelisi vahendeid või annab volitusi eelarveliste vahendite käsutamiseks kaitsevæe põhimääruses sätestatud korras;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 9) esindab kaitsevæge ja annab volitusi kaitsevæe esindamiseks väeliikide või struktuuriüksuste ülematele;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 10) sõlmib kaitseministri volitusel teiste riikide vastavate ametiisikutega ametkondlikke välislepinguid või delegeerib selle õiguse oma alluvatele;
- 11) osaleb ja teeb kaitseministrile ettepanekuid sõjalise kaitse strateegilise kava väljatöötamisel;
- 12) kehtestab käskkirjaga kaitsetegevuse operatiivkava;
- 13) kinnitab käskkirjaga Kaitseliidu tegevuskava;
- 13¹) kinnitab kaitsevæe koosseisu;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 14) sõlmib ja lõpetab tegevteenistuslepinguid ning määrab ametikohale ja vabastab ametikohalt kaitsevæelasi kaitsevæes ja Kaitseliidus kaitsevæeteenistuse seaduses sätestatud korras ja oma pädevuse piires;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 14¹) nimetab ametisse ja vabastab ametist kaitsevæe ametnikud ning sõlmib, muudab ja lõpetab töölepingud asutuse abiteenistujatega või volitab nimetatud ülesandeid täitma väeliigi või struktuuriüksuse ülema;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 15) annab allohvitseri auastmeid;
- 16) kehtestab kaitsevæe ja Kaitseliidu vormiriietuse ja eraldusmärkide kandmise korra;
- 17) [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 18) kehtestab kaitsevæe ja Kaitseliidu väljaõppekavad;
- 19)–21)
[Kehtetud – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 22) tagab kaitsevæe valmisoleku temale õigusaktidega pandud ülesannete täitmiseks;
- 22¹) korraldab reservväelastele õppekogunemisi;
- 22²) korraldab reservväelaste sõjaaja ametikohtadele määramist;
- 22³) korraldab sõjaaja üksuste ja reservüksuste komplekteerituse üle arvestuse pidamist;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 22⁴) kinnitab sõjaaja üksuste ja reservüksuste mobiliseerimise ja formeerimise plaanid;
[RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]
- 22⁵) juhib ja korraldab reservväelaste mobiliseerimist, neile mobilisatsioonikäskude edasiandmist, reservväelaste kogunemist ja teenistuskohadesse toimetamist;
- 22⁶) teeb Kaitseministeeriumile ettepanekuid mobilisatsiooniks vajalike tagavarade moodustamiseks ja sundkoormiste kavandamiseks;
- 23) täidab muid talle õigusaktidega pandud ülesandeid.
- (4) Kaitsevæe juhataja on kõigi kaitsevæe ja Kaitseliidu koosseisu kuuluvate kaitsevæelaste ülem koos sellest tuleneva käsuõiguse ja distsiplinaarvõimuga.
[RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]

§ 15. Kaitsevæe juhataja õigusakt

- (1) Kaitsevæe juhataja õigusakt on käskkiri.
- (2) Kaitsevæe juhataja on kohustatud kaitseministri nõudmisel saatma kaitseministrile ära kirja oma käskkirjast kolme päeva jooksul, alates nõude saamisest.

§ 16. [Kehtetu – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

§ 17. Siseministeeriumi valitsemisalas olevad sõjaväeliselts korraldatud üksused

- (1) Siseministeeriumi valitsemisalas olevad sõjaväeliselts korraldatud üksused tagavad enda valmisoleku riigi sõjaliseks kaitseks ning täidavad oma pädevuse piires muid riigikaitse ülesandeid.
- (2) [Kehtetu – RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

6. peatükk

RIIGIKAITSE ETTEVALMISTAMINE. MOBILISATSIOON

§ 18. Riigikaitse ettevalmistamine

Riigikaitse ettevalmistamisest võtavad osa kõik ministriumid, maavalitsused ja kohalikud omavalitsusüksused.

§ 19. Mobilisatsioon

(1) Mobilisatsioon on kaitsejõudude ning riigi majanduse ja institutsioonide viimine rahuaja seisundist sõjaaja seisundisse.

(2) Mobilisatsiooni võib välja kuulutada Vabariigi Presidendi ettepanekul Riigikogu või Eesti Vabariigi vastu suunatud agressiooni korral Vabariigi President.

§ 20. Mobilisatsiooni ulatus ja läbiviimine

(1) Mobilisatsiooni ulatuse otsustab pärast mobilisatsiooni väljakuulutamist Vabariigi Valitsus.

(2) Sõjaseisukorra ajal otsustab mobilisatsiooni ulatuse pärast mobilisatsiooni väljakuulutamist kaitseväge ülemjuhataja.

(3) [Mobilisatsiooni ettevalmistamise ja läbiviimise korra kehtestab Vabariigi Valitsus](#) [RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]

§ 21. Sõjalise valmisoleku astmed

(1) Sõjalise valmisoleku aste on ohuhinnangule vastav abinõude kogum, mis tagab valmisoleku kaitsta riiki sõjalise tegevusega.

(2) [Sõjalise valmisoleku astmete kirjeldused kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.](#)

(3) Korralduse muuta sõjalise valmisoleku astet annab Vabariigi Valitsus kaitseministri ettepanekul.

(4) Sõjalise valmisoleku tõstmine tähendab korraldust rakendada suuremale ohule vastavat sõjalise valmisoleku astet.

(5) Sõjalise valmisoleku tõstmise peab heaks kiitma Riigikogu. Vabariigi Valitsus teavitab Riigikogu viivitamatult sõjalise valmisoleku tõstmisest. Riigikogu poolt sõjalise valmisoleku tõstmise heakskiitmise arutamine ei peata sõjalise valmisoleku tõstmist.

(6) Kui Riigikogu ei kiida sõjalise valmisoleku tõstmist heaks, ei tohi Vabariigi Valitsus rakendada edasisi abinõusid sõjalise valmisoleku tõstmiseks ning peab lõpetama ettevõetud abinõude rakendamise. [RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]

§ 22. Ministriumide ülesanded riigikaitse ettevalmistamisel

(1) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium:
[RT I 2003, 88, 594- jõust. 08.01.2004]

1) valmistab ette ning esitab Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks sõjaaja ülesanded tööstusele;

2) määrab kindlaks tööstuse sõjaaegsed vajadused ning korraldab vastavate varude soetamist ja hoidmist;

3) valmistab ette sõjaaja tingimustele vastava ehitustegevuse ja avalike tööde korralduse;

4) töötab kooskõlastatult Kaitseministeeriumiga välja raud-, vee- ja maanteedele, sadamatele ja lennuväljadele riigikaitse nõuetele vastavad ehitus- ja kasutuseeskirjad ning esitab need kehtestamiseks Vabariigi Valitsusele; [RT I 2003, 88, 594- jõust. 08.01.2004]

5) valmistab ette mobilisatsiooni ja sõjaaja tingimustele vastava kaitseväge vajalike vedude ja liikluse korralduse.

[RT I 2003, 88, 594- jõust. 08.01.2004]

(2) Põllumajandusministeerium korraldab põllumajandussaaduste tagavara ning toiduteravilja reservi soetamist ja hoidmist.

(3) Siseministeerium töötab välja riigi sisejulgeoleku kavad sõjaajaks ning täidab teisi talle seadustega pandud ülesandeid riigi sisejulgeoleku tagamisel.

(4) [Kehtetu – RT I 2003, 88, 594- jõust. 08.01.2004]

(5) Sotsiaalministeerium:

1) valmistab ette ja korraldab nakkushaiguste tekke ja leviku tõkestamist mobilisatsiooni ja sõjaaja tingimustes;

2) valmistab ette ja korraldab arstiabi andmist mobilisatsiooni ja sõjaaja tingimustes.

(6) Välisministeerium:

1) valmistab ette ja korraldab Eesti Vabariigi diplomaatilist esindatust välisriikides ja rahvusvahelistes organisatsioonides mobilisatsiooni ja sõjaaja tingimustes;

2) töötab välja julgeolekupoliitika aluste eelnõu koostöös asjaomaste valitsusastutustega.

[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

(7) Käesolevas paragrahvis loetletud ülesannete täitmiseks koostatavate õigusaktide eelnõud kooskõlastatakse Kaitseministeeriumiga.

(8) Vabariigi Valitsus võib asjaomase ministri või kaitseministri ettepanekul korraldusega panna täiendavaid ülesandeid riigikaitse ettevalmistamiseks kõikidele ministeeriumidele vastavalt nende pädevusele.

§ 23. Maavalitsuste ülesanded riigikaitse ettevalmistamisel

Vabariigi Valitsus võib kaitseministri ettepanekul korraldusega panna maavalitsustele ülesandeid riigikaitse ettevalmistamiseks.

§ 24. Kohalike omavalitsuste ülesanded riigikaitse ettevalmistamisel

Kohalikud omavalitsusüksused:

1) aitavad oma pädevuse piires igakülgset kaasa reservväelaste arvestuse pidamisele;

2) aitavad kaasa sundvõõrandamise korraldamisele ning korraldavad kohaliku omavalitsuse territooriumil elavate isikute tehtavaid hädaabitoide;

3) tagavad maanteed ja sildade korrashoiu seadusega sätestatud alustel ja korras;

4) aitavad kohaliku omavalitsuse territooriumil kaasa isikute evakueerimisele ning evakueeritute majutamisele, toitlustamisele ja neile arstiabi andmisele;

5) korraldavad sõjategevuses kannatada saanud isikute hoolekannet;

6) toetavad mobiliseeritute perekondi;

6¹) osalevad õppekogunemiste läbiviimisel, sõjalise valmisoleku muutmisel ja mobilisatsiooni läbiviimisel;

7) täidavad teiste seadustega neile pandud riigikaitse ülesandeid.

[RT I 2003, 13, 69- jõust. 01.05.2003]

§ 25. Eesti Panga riigikaitse ülesanded

Eesti Pank:

1) valmistab pangandussüsteemi ette toimimiseks sõjaolukorras;

2) hoiab rahamärkide sõjatagavara.

6¹. peatükk MOBILISATSIOONIVARU

[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 25¹. Mobilisatsioonivaru

(1) Mobilisatsioonivaru on riigi sõjalise kaitse vajadusteks loodud ressursside kogum.

(2) Mobilisatsioonivaru on riigi omand.

(3) Mobilisatsioonivaru valdamine, kasutamine ja käsutamine toimub käesolevas peatükis sätestatud alustel.

[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 25². Mobilisatsioonivaru moodustamine ja koosseis

Mobilisatsioonivaru moodustab ning kaubagruppide nimetused ja üldkogused [kehtestab kaitseminister](#) .

[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 25³. Mobilisatsioonivaru hoidmine ja uuendamine

(1) Mobilisatsioonivaru hoidmist ja uuendamist korraldab Kaitseministeerium.

(2) [Kaitseminister kehtestab määrusega mobilisatsioonivaru hoidmise ja uuendamise korra](#) .

[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 25⁴. Mobilisatsioonivaru finantseerimine

- (1) Mobilisatsioonivaru moodustamise, hoidmise ja uuendamise seotud kulud kaetakse riigieelarvest.
- (2) Uuendamise või vähendamise eesmärgil mobilisatsioonivaru realiseerimisest saadavad rahalised vahendid suunatakse riigieelarvesse.
[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 25⁵. Mobilisatsioonivaru kasutamine

- (1) Mobilisatsioonivaru kasutusele võtmise kaitseväge valmisoleku tõstmiseks või mobilisatsiooni läbiviimiseks otsustab kaitseminister.
- (2) Mobilisatsioonivaru võib hädaolukorras elanikkonna vajadusteks võtta kasutusele kaitseministri käskkirja alusel.
[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

6². peatükk TSIVILÕHUSÕIDUKI TEKITATUD OHU TÕRJUMINE

[RT I 2006, 50, 374- jõust. 15.11.2006]

§-d 25⁶–25⁸ [Kehtetud – RT I 2008, 35, 212– jõust. 1.01.2009]

7. peatükk RIIGIKAITSE PÕHIKAVAD

§ 26. Julgeolekupoliitika alused

- (1) Julgeolekupoliitika alused määravad Eesti huvisid ning rahvusvahelise ja riigisisese julgeolekukeskkonna riske arvesse võttes kindlaks julgeolekupoliitika eesmärgid, põhimõtted ja tegevussuunad.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]
- (2) Julgeolekupoliitika alused kiidab Vabariigi Valitsuse ettepanekul heaks Riigikogu oma otsusega.
- (2¹) Julgeolekupoliitika aluste muutmise algatab Vabariigi Valitsuses välisminister julgeolekukeskkonna olulisel muutumisel.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]
- (3) Enne julgeolekupoliitika aluste või nende muudatusteheakskiitmist Vabariigi Valitsuses kuuluvad välis- ja kaitseminister ära Riigikogu välis- ja riigikaitsekomisjoni seisukohad.
[RT I 2004, 45, 318- jõust. 27.05.2004]

§ 27. Sõjalise kaitse strateegiline kava

- (1) Sõjalise kaitse strateegiline kava käsitleb riigi sõjalist strateegiat välise sõjaohu ennetamiseks ja tõrjumiseks ning esitab üldise kaitselahenduse kirjelduse, määrab sõjalise riigikaitse prioriteedid, strateegilised ülesanded ja nendeni jõudmise meetmed, ohustsenaariumid ja sõjalise riigikaitse rahvusliku ambitsioonitaseme.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]
- (2) Sõjalise kaitse strateegilise kava kehtestab Vabariigi Valitsus kaitseministri ettepanekul ja see vaadatakse üle kaitseministri ettepanekul igal neljandal aastal.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]
- (3) Enne sõjalise kaitse strateegilise kava või selle muutmise eelnõu esitamist Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks kuulab kaitseminister ära Riigikogu riigikaitsekomisjoni seisukoha.

§ 27¹. Sõjalise kaitse arengukava

- (1) Sõjalise kaitse arengukava määrab sõjalise kaitse strateegilise kava alusel kaitsevõime tõstmise prioriteetsed suunad ja võimenõuded, samuti sõjalise riigikaitse pikaajalised arendusprogrammid ja üldised ressursipiirangud kaitseväge ja Kaitseliidu ülesehituse väljatöötamisel.
- (2) Sõjalise kaitse arengukava kehtestab Vabariigi Valitsus kaitseministri ettepanekul kümneks aastaks ja see vaadatakse üle kaitseministri ettepanekul igal neljandal aastal.

(3) Enne sõjalise kaitse arengukava või selle muutmise eelnõu esitamist Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks kuulab kaitseminister ära Riigikogu riigikaitsekomisjoni seisukoha.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

§ 27². Sõjalise kaitse tegevuskava

(1) Sõjalise kaitse tegevuskava määrab korralduslikust otstarbekusest lähtuvad ressursidega tagatud meetmed sõjalise kaitse arengukava elluviimiseks riigieelarve seaduse alusel koostatavate arengukavade sisunõuete alusel.

(2) Sõjalise kaitse tegevuskava kehtestab kaitseminister neljaks aastaks ja see vaadatakse üle igal aastal.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

§ 28. Kaitsetegevuse operatiivkava

(1) Kaitsetegevuse operatiivkava kirjeldab sõjalise riigikaitse ülesannete täitmist olemasolevate sõjaliste võimetele vastavalt Vabariigi Valitsuse sõjalise kaitse strateegilises kavas püstitatud eesmärkidele.

(2) Kaitsetegevuse operatiivkava kehtestab kaitseväge juhataja kooskõlastatult kaitseministriga üheks aastaks.
[RT I 2008, 58, 325- jõust. 02.01.2009]

7¹. peatükk VASTUTUS

[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 28¹. Mobilisatsioonivaru ebaseaduslik kasutamine

(1) Mobilisatsioonivaru ebaseadusliku kasutamise eest mobilisatsioonivaru hoidja töötaja või teenistuja poolt – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 50 000 krooni.
[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

§ 28². Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-s 28¹ sätestatud väärteole kohaldatakse karistusseadustiku üldosa ja väärteomenetluse seadustiku sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-s 28¹ sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on politseiprefektuur.
[RT I 2005, 71, 542- jõust. 15.01.2006]

8. peatükk RAKENDUSÄTTED

§ 29–31. [Kehtetud – RT I 2008, 35, 212- jõust. 01.01.2009]

§ 32–38. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 39. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 15. augustil.